

รักษาคลอง ศก ๑๒๑

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การเพาะปลูกกสิกรรม การค้าขายไปมาที่ดี ในพระราชอาณาเขตรนี้ ทางน้ำลำคลองเป็นสำคัญ แลในเวลาใดคลองก็มีอยู่แล้วเป็นอันมากแต่ชำรุดต้นเขินไปเสียโดยมาก เหตุเพราะยังมิได้จัดการรักษาให้พอเพียง ทรงพระราชดำริที่จะบำรุงแลรักษาคลองเก่าที่มีอยู่แล้ว แลที่จะขุดขึ้นใหม่ให้เรียบร้อยถาวร เพื่อให้เป็นประโยชน์แลสะดวกแก่ธุระของราษฎรยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่าพระราชบัญญัติรักษาคลอง รัตนโกสินทร ศก ๑๒๑

มาตรา ๒ เมื่อจะใช้พระราชบัญญัตินี้สำหรับคลองใดเมื่อใด จะได้ออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๓ เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในคลองใดแล้ว ให้ยกเลิกพระราชกำหนดกฎหมายเดิม ที่ขัดกับพระราชบัญญัตินี้เสียมิให้ใช้ในคลองนั้นสืบไป

มาตรา ๔ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการมีอำนาจที่จะตั้งเจ้าพนักงานสำหรับรักษาคลองตามพระราชบัญญัตินี้ได้

มาตรา ๕ ถ้าเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการเห็นว่าคลองใดสมควรจะมีถนนหลวงริมคลองเพื่อให้มหาชนสัญจรไปมา หรือเพื่อเป็นทางโยงเรือได้โดยสะดวกฝั่งละเท่าใด ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ มีอำนาจที่จะยกเว้นที่ริมคลองนั้น แต่ฝั่งเดียวก็ดี หรือทั้ง ๒ ฝั่งก็ดี ไว้เป็นถนนหลวงได้ตามเห็นสมควรจะกำหนดเนื้อที่ยื่นขึ้นไปเท่าใด ถ้าและที่ที่ต้องการตามความในมาตรานี้ เป็นที่มีเจ้าของถือกรรมสิทธิ์ โดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว ก็ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการมีอำนาจที่จะจัดซื้อที่นั้นได้ อย่างซื้อที่ทำการหลวง เช่นที่ทำทางรถไฟ เป็นต้น

มาตรา ๖ ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฝุ่นฝอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง แลห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคู ซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำผิดต่อมาตรานี้ ให้ปรับผู้นั้นไม่เกิน ๒๐ บาท ถ้าจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง ถ้าทั้งปรับและจำทั้งสองสถาน

๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๙/ตอนที่ -/นำ ๕๘๑/๑๙ ตุลาคม ๑๒๑

มาตรา ๗ การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือ ช้าง, ม้า, โค, กระบือ, ช้ามคลองนั้นให้ขึ้นลง
ได้ที่ท่า ซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นสำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์พาหนะขึ้นลงในคลอง
นอกจากท่าข้ามเป็นอันขาด ถ้าผู้ใดกระทำความผิดต่อมาตรานี้ ผู้นั้นมีโทษให้ปรับผู้นั้นรายตัวสัตว์
พาหนะเป็นเงินไม่เกินตัวละ ๑๐ บาท

มาตรา ๘ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดละเลยปล่อยให้สัตว์พาหนะ มาทำแปลงในถนนหลวง ให้
ปรับผู้นั้น ๆ รายตัวสัตว์เป็นเงินไม่เกินตัวละ ๑ บาท

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำให้คลองแลฝั่งคลอง หรือถนนหลวงเสียไปด้วย
ประการใด ๆ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดต่อมาตรานี้ ให้ปรับผู้นั้นไม่เกิน ๒๐ บาท ถ้าจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง ถ้า
ทั้งปรับแลจำด้วยทั้งสองสถาน แลต้องทำสิ่งซึ่งเสียหายให้คืนด้วยอีกโสด ๑

มาตรา ๑๐ ถ้าคลองใดได้จัดการซ่อมแซมแลรักษาให้เป็นการสะดวกแก่การไปมา
ของมหาชนแล้ว ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับกำหนดพิกต์อัตรา
เก็บค่ารักษาคคลองนั้น ๆ จากเรือแพที่เอาไครยไปมา ในคลองนั้นได้ตามเห็นสมควร แลให้มีอำนาจที่จะ
เลิกหรือจะเปลี่ยนแปลงพิกต์อัตรานั้นเมื่อโดยอย่างไรก็ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๑ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการมีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับ ในการที่
จะทำสะพานข้ามคลอง หรือสะพานทำน้ำในคลอง แลกำหนดขนาดแพที่จะล่องในคลอง แล
กำหนดให้จอดเรือแพในลำคลอง เพื่อย่าให้กีดขวางแก่การไปมาของมหาชนได้

มาตรา ๑๒ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับสำหรับ
รักษาการให้เปนไปตามพระราชบัญญัตินี้
บรรดากฎข้อบังคับเสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ ซึ่งได้รับพระราชทานพระบรมรา
ชานุญาต ตั้งขึ้นประกอบกับพระราชบัญญัตินี้ เมื่อได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้
ใช้ได้เหมือนเปนส่วนหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการเปนเจ้าน้ำที่รักษา แลจัดการให้เปน
ไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณวันที่ ๑๕ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๑ เบนวันที่ ๑๒๓๙๐ ใน
รัชกาลปัตยุบันนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

